

Bulharský jazyk, základní slovní zásoba

Bulharský jazyk patří do skupiny jižních slovanských jazyků. Prošel složitým vývojem a vzdálil se nejvíce slovanskému typu. Nemá skloňování, chybí infinitiv, nejsou zde dlouhé samohlásky. Má společné prvky se sousedními jazyky (rumunština, albánština, novořečtina) a využívá výpůjček z turečtiny, řečtiny a ruštiny. Některá slova prý byla z ruštiny importována uměle za komunistického režimu, aby nahradila slova tureckého původu. Bulhaři je však nepoužívají a setkáme se s nimi spíše jen v česko-bulharském slovníku.

Náš malý přehled mluvnice a nejdůležitějších slovních obrátů si neklade za cíl, být nějakým odborným výkladem. Má být jen malou pomůckou pro ty, kteří cestují do Bulharska bez jakékoliv znalosti tamního jazyka a neumí třeba ani cyrilici. Namísto přísné vědecké transliterace užíváme někdy kvůli jednoduchosti vlastního běžného přepisu slov do češtiny. Znak připomínající ruský tvrdý znak, který se přepisuje jako ě, má temnou, hrdelní výslovnost (něco mezi "a"- a hláskou mezi písmeny B a R ve slově Brno.) V sousedství r a l se vynechává.

Dobrá rada: při čtení bulharštiny zkuste zaměňovat bulharská "g" za "h". Možná porozumíte lépe.

Speciální poděkování pánům Todorovi Nedkovi a Markovi Terzijskému za cenné připomínky a jazykové korektury.

Bulharská abeceda (азбука)

А а	A
Б б	B
В в	V
Г г	G
Д д	D
Е е	E
Ж ж	Ž
З з	Z
И и	I
Й й	J
К к	K
Л л	L
М м	M
Н н	N

О о	O
П п	P
С с	S
Т т	T
У у	U
Ф ф	F
Х х	Ch
Ц ц	C
Ч ч	Č
Ш ш	Š
Щ щ	Št
Ъ ъ	Ǻ – tvrdý znak
Ь ь	měkký znak
Ю ю	Ju
Я я	Ja

Bulharská gramatika

Dlouhé samohlásky v latinkou psanými bulharskými slovy se nečtou dlouze. Je to pouze důraz!

nemá pádové koncovky

má 3 rody substantiv (град /grád/, жена /žená/, село /sélo/), které se shodují s rodem adjektiv (нов, нова, ново)

používá určitého členu kladeného za slovo jako přípona
(Това е стая /Tová e stája/ - To je pokoj.

Това е стаята /Tová e stájata/ - To je ten pokoj.)

infinitiv se tvoří částicí да /da/ a slovesem v přít.čase (umím číst – мога да чета /moga da četa/)

má 9 časů a 3 třídy

samohlásky jsou jen krátké

i a e nezměkčují předchozí souhlásky (дете /dete/ = dítě)

množné číslo: mužský rod –ове /-ove/ (син – синове /syn-synové/), -и /-i/ (студент – студенти /student-studenty/)

ženský rod –и /-i/ (книга – книги /knyga-knygi/)

střední rod -a (кресло – кресла /kresló-kreslá/), -я /-ja/, -ия /ija/, -та /-ta/

přídavná jména: shodují se s rodem podst. jm. (нов, нова ново /nóv, nóva, nóvo/),

adjektiva množného čísla mají stejný tvar pro všechny rody –и /-i/

zájmena a příslovce: *kdo*-кой /koj/, *co*-какво /kakvó/, *що* /što/, *kdy*-кога /kogá/, *kde*-къде /k:dé/, *jak*-как /kák/, *kolik*- колко /kólko/

tázací zájmena:

jaký, jaká, jaké + mn.č. – какъв, каква, какво /kakăv, kakvá, kakvó/, + какви /kakoví/ (pro osoby i věci)

který, která, které + mn.č. – кой коя кое /kój, kojá, koé/ + кои /koí/

osobní zájmena: аз /az/, ти /ty/, той /toj/, тя /tja/, то /to/ / ние /nie/, вие /vie/, те /te/

ukazovací zájmena:

ten (tento), ta, to – този /tózi/, тази /tázi/, това /tová/,

množné č. Тези /tézi/ pro všechny rody

přivlastňovací zájmena: (mužský - ženský - střední rod; množné číslo)

мой /moj/ - můj, моя /moja/ - má, мое /moe/ - mé, мои /moi/ - moji

твой /tvoj/- твоя /tvoja/- твоя /tvoe/- твои /tvoi/

негов /negov/ - негова /negova/ - негово /negovo/ - негови /negovi/

наш /naš/ - наша /naša/ - наше /naše/ - наши /naši/

ваш /vaš/ - ваша /vaša/ - ваше /vaše/ - ваши /vaši/

техен /techen/ - тяхна /tjáchna/ - тяхно /tjáchno/ - техни /téchni/

мѐ, мне – ме /me/ (мене /méne/), тебе – те /te/ (тебе /tébe/), ho – го /gó/ (него /négo/), ji – я /ja/ (нея /néja/),

нас – ни /ni/ (нас /nas/), вас – ви /vi/ (вас /vas/), je – ги /gi/ (тях /tjach/)

slovesné časy:

přítomný čas:

чакам, чакаш, чака – чакаме, чакате, чакат /čakam, čakaš, čaka/čakame, čakate, čakat/

(tázací tvar vznikne připojením částice ли /li/ např. чакаш ли /čakaš li/,

záporný tvar vznikne přidáním záporu не /ne/ před sloveso např. не чакам /ne čakam/)

ale дам, дадеш, даде – дадем, дадете, дадат /dam, daděš, dadé/dadém, dadéte, dadát/

(stejně tak ям /jam/, знам /znam/)

budoucí čas: tvoří se přidáním ще /šte/ před sloveso

minulý čas prostý: аз бях /az bjaħ/, ти беше /ti beshe/ той/тя/то бе /toj/tja/to be/, ние бяхме /nie

bjaħme/, вие бяхте /vie bjaħte/, те бяха /te bjaha/

minulý čas typu "present perfekt": tvoří se z přítomného času slovesa съм /s:m/ a přičestí minulého аз

съм бил /áz s:m byl/, ти си бил /tí si byl/, той е бил /toj e byl/, тя е била /tja e byla/, то е било /to

e bylo/ / ние сме били /nie sme byli/, жие сте били /vie ste byli/, те са били /té sa byli/

podmiňovací způsob:

аз бих /az bich/, ти би /ty by/, той, тя, то би /toj, tja, to by/ / ние бихме /nie bichme/, вие бихте /vie

bychte/, те биха /te bycha/

Přít. čas slovesa mít (nemít):

аз имам (нямам) /áz ítam (njátam)/, ти имаш (нямаш) /tí ímaš (njátmaš)/, той, тя, то има (няма)

/tój, tjá, tó íma (njáma)/

ние имаме (нямаме) /nie ímate (njámeme)/, вие имате (нямате) /vie ímate (njámate)/, те имат (нямат) /té ímat (njámat)/

stupňování příd.jmen a příslovčí:

velký, větší, největší- голям, по-голям, най-голям /goljam, po-goljam, naj- goljam/;
dobře, lépe, nejlépe – добре, по-добре, най-добре /dobre, po-dobre, naj- dobre/.

číslovky:

един, два, три, четири, пет, шест,... десет /edin, dva, tri, čtyry, pet, šest...deset/,
единайцет (единадесет) /edinájset (edinadeset)/,..двайсет (двадесет /dvájset (dvadeset)/,
двайсет и едно /dvájset i jedno(21)/.. шейсет /šejsset(60)/, седемдесет /sedemdeset(70)/...
сто, двеста, триста, четиристотин,... деветстотин /sto, dvesta, trista, čtyrystotin...devetstotin/,
хиляда /chiljáda/... милион, милиярда /milion, miliard/.

Колко е часа? / Kolko e časa?/

7.00 седем /sedem/, 7.10 седем и десет /sedem i deset/, 7.15 седем и петнайсет /sedem i petnajset/,

7.25 седем и двајсет и пет /sedem i dvájset i pet/,

7.30 седем и половина /sedem i polovina/, 7.35 осем без двајсет и пет /osem bez dvajset i pet/, 7.45 осем без петнайсет /osem bez petnajset/, 7.55 осем без пет /osem bez pet/.

Základní společenská konverzace

Pozdravy - поздрави

Vítejte! Добре дошли. /Dobre došli./

Ahoj. Здравсти, здравей, здражейте /Zdrasti, Zdravej, Zdravejte./

Dobré ráno, rane.... Добро утро, господин /Dobro utro, gospodin/...

Dobrý den. Добър ден /Dob:r den/.

Dobré odpoledne. Добър следобяд /Dob:r sledobjad/.(běžně se nepoužívá)

Dobrý večer. Добър вечер /Dob:r večer/.

Dobrou noc. Лека ноц /Leka nošt/.

Rád vás vidím. Радвам се да ви видя /Radvam se da vi vidja/

Co je nového? Какво ново? /Kakvo novo?/

Jak se máte? Как сте /Kak ste?/

Děkuji, ujde to. Благодаря, горе-долу /Blagodarja, gore-doly/.

Nashledanou. Довиждане /Doviždane/.

Mějte se hezky. Всичко хубаво /Vsičko chubavo/.

Ahoj. Чао! /Čao!/(při loučení)

Šťastnou cestu. Приятен път /Prijaten p:t/.

Poděkování - благодарение

Zde je malá pozornost. suvenýr z Čech. Това е малък подарък за вас. Сувенир от Чехия /Tova e malák podarāk za vas.Suvenir ot Čechija./

Děkuji. Благодаря/ Мерси /Blagodarja,Mersi/

Není zač. Няма за какво /*Njama za kakvo.*/

Děkujeme za všechno. Благодаря за всичко /*Blгодарja za vsičko.*/

Děkuji za příjemný, překrásný večer. Благодаря за приятна, прекрасна вечер. /*Blгодарja za prijatnata, prekrasna večer.*/

...za milou společnost – за милата компания /...*za milata kompanija.*/

Souhlas, nesouhlas, omluva – съгласие, несъгласие, извинение

Ano, ne. Да, не /*Da, ne.*/

Jistě, samozřejmě. Разбира се /*Razbira se.*/

Možná, snad, asi. Може би /*Može bi.*/

Vynikající. Прекрасно /*Prekrasno.*/

To je fajn. Това е добре /*Tova e dobre.*/

To je škoda. Жалко /*Žalko.*/

To je trapas. Срамота /*Sramota.*/

Trhni si pohou! Гледай си работата! /*Gledaj si rabotata!*/

Běžte pryč. Махайте се / Отивайте си /*Machajte se, Otivajte si*/

Promiňte, prosím... Извинете, моля... /*Izvinete, molja...* /

Konverzace - разговор

seznámit se – запозная се /*zapoznája se*/

Jmenuji se... a je mi... let. Казвам се... и съм на... години. /*Kazvam se... i sām na... godini.*/

Je mi 23. – На двадесет и три години съм. /*Na dvadeset i tri godina sām.*/

A jak se jmenujete vy? Как се казвате вие? /*Kak se kazvate vie?*/

Kolik je vám let? – На колко сте години? /*Na kolko ste godini?*/

Těší mě. Приятно ми е /*Prijatno mi e.*/

Kde bydlíte? – Къде живеете? /*Kāde živeete?*/

Bydlím v Praze. – Живея в Прага /*Živeja v Praga.*/

dovolená – отпусका (със семейство). /*ótpuska (s rodiči - sās semejstvoto)*/

Co studujete? Какво следвате? /*Kakvó slédvate?*/

Jsem student pedagogiky. Аз съм студент по педагогика. /*Az sām student po pedagogika.*/

Můj obor je... Специалността ми е... /*Specialnosta mi e...*/

Jaký je zde měsíční plat? Каква е месечната заплата тук? /*Kakva e mesečnata zaplata tuká?*/

Kterými jazyky mluvíte? На кои езици говорите? /*Na koi ezici govorite?*/

Bulharsky mluvím jen málo. Български говоря само малко. /*Bālgarski govorja samo malko.*/

Mluvte prosím romaleji. Моля, говорете по-бавно. /*Molja, govorete po-bavno.*/

Rozumím, když mluvíte romaleji. Разбирам, когато говорите по-бавно. /*Razbiram, kogato govorite po-bavno.*/

Jak prosím? Как моля? /*Kak molja?*/

Co říkáte? Какво казвате? /*Kakvo kazvate?*/

Potřebujeme tlumočníka. Трябва ни преводач. /*Trjábva ni prevodáč.*/

O co se zajímáte? От какво се интересувате? /*Ot kakvo se interesuvate?*/

Rád poslouchám hudbu, baví mě fotografovat, cestovat... Обичам да слушам музика, да фотографирам, да пътувам... /*Običam da slušam muzika, da fotografiram, da pātivam...*/

Líbí se nám tady. Харесва ни тук. /*Charesva ni tuka.*/

Mohli bychom se zítra setkat? Можем ли да се срещнем утре? /*Možem li da se sreštнем utre?*/

V kolik hodin? В колко часа? /*V kolko časa?*/

V kolik hodin začíná disko? В колко часа започва дискотеката? /*V kolko časa započva diskotekata?*
Mohu si s vámi zatančit? Може ли да потанцувам с Вас? /*Može li da potancuвам s Vas?*
Líbíš se mi. Харесваш ми. /*Charesvaš mi.*
Jsi milá. Много си мила. /*Mnogo si mila.*
Máš krásné oči, pohy. Имаш красиви очи, хубави крака. /*Imaš krasivi oči, chubavi kraka.*
Polib mne. Целуни ме. /*Celuni me.*
Zamiloval jsem se do tebe. Влюбих се в тебе. /*Vljubich se v tebe.*
Pojedeme k moři, do hor, do Istambulu. Ще отидем на море, на планина, до Истамбул. /*Šte otidem na moré, na planiná, do Istambul.* /
Jak dlouho se zdržíte? Колко време ще останете (стоите)? /*Kolko vréme šte ostánete(stoite)?*
Kolem 14 dní. Около четиринадесет дни. /*Ókolo čtyrinádeset dni.*

Svízelné situace – Не приятни ситуации

Co se stalo? Какво стана? /*Kakvo stana?*
Co je s tebou? Какво ти е? /*Kakvo ti e?*
To nic, to přejde. Нищо, ще мине. /*Ništo, šte mine.*
Necítím se dobře. Не се чувствам добре /*Ne se čuvstvam dobre.*
Bolí mě hlava. Боли ме главата. /*Bolí me glavata.*
Jsem unaven. Изморен съм /*Izmoren sǎm.*
Mám zlost. Яд ме е. /*Jad me e.*
Zavolejte doktora, policii. Извикай лекар, полиция. /*Izvikajte lekar, policija.*
Pomozte mi. Помогнете ми. /*Pomognete mi.*
Ukradli mi doklady. Откраднаха ми документи. /*Otkradnacha mi dokumenti.*
Byli jsme okradeni. Обраха ни. /*Obracha ni.*
Kolik vám dlužím? Колко ви дължа? /*Kolko vi dǎlža?*

Slovní zásoba - nápisy, nádraží, ubytování, směnárna, restaurace...

Důležité nápisy a slova – Важни надписи и думи.

město – град /*grad*/
vesnice – село /*selo*/
hory – планина /*planina*/
moře – море /*more*/
mořský břeh – морски бряг /*morski brjag*/
písek – пясък /*pjasǎk*/
pláž – плаж /*pláž*/
kouprání zakázáno – къпането забранено /*kǎpaneto zabraneno*/
fotografování zakázáno – снимането забранено /*snimaneto zabraneno*/
pokladna – каса /*kasa*/

vstupné – вход /*vchod*/
vstup volný – вход свободен /*vchod svoboden*/
východ – изход /*izchod*/
směnárna – чендж бюро, обмяна на валута. /*čejndž bjuro, obmjana na valuta*/
potraviny – хранителни стоки /*chranitelni stoki*/

Čas - време

dnes – днес /*dnes*/
zítra – утре /*utre*/
odpoledne – след обяд /*sled objad*/
týden – седмица /*sedmica*/
červen, červenec, srpen – юни, юли, август /*juni, juli, avgust*/
letos – тази година /*tazi godina*/
loni – минълата година /*min:lata godina*/
15.8. Nanebevzetí P.Marie – Успение Богородично. /*uspenie bogorodično*/
V kolik hodin se sejdem? – В колко часа ще се видим? /*V kolko časa šte se vidim?*/
přijedeme – ще пристигнем /*šte pristignem*/
odjíždíme – заминаваме /*zaminavame*/

Zvířata – Животни /Životni/

pes- куче /*kuče*/
kočka – котка /*kotka*/
kůň – кон /*kon*/
osel – магаре /*magare*/

Člověk – Човек /Čovek/

Části těla – единствени части на тялото.
hlava – глава /*glava*/
obličej- лице /*lice*/
ústa – уста /*usta*/
tvář – буза /*buza*/
vlasy – коса /*kosa*/
blond – руси коси /*rusi kosi*/
tmavé – тъмни коси /*tāmnī kosi* /
prsa, hrud' – гърди /*gārdi*/
břicho – корем /*korem*/
pas – талия /*talija*/
záda – гръб /*grāb*/
 zadek – задник /*zadnik*/
pochva – влагалище /*vlagalište*/
ruj – мъжки член /*māžki člen*/
noha – крак /*krak*/
hezké nohy – хубави крака /*chubavi kraka*/
stehno – бедро /*bedro*/
ruka – ръка /*rāka* /

Popis a vlastnosti – описание и съвойства

vysoký – висок /*vysok*/
malý – малък /*malāk*/
tlustý – дебел /*debel*/
štíhlý – тънък – тънка /*t:n:k – t:nka*/
hloupý – глупав /*glupav*/
inteligentní – интелигентен, умен /*inteligenten, umen*/
svobodný – неженен /*neženen*/
zábavný – забавен, весел /*zabaven, vesel*/
klidný – спокоен /*spokoen*/
líný – мързелив /*mārzeliv*/
pilný – пъргав /*pārgav*/
nepříjemný – неприятен /*neprijaten*/
nesmělý – несмел /*nesmel*/
nezkušený – неопитен /*neopiten*/
milý, sympatický – мил, симпатичен /*mil, sympatičen*/
blázen – луд /*lud* /

Je to atraktivní žena. Тя е атрактивна жена. /*Tja e atraktivna žena.*/

Vypadá mladě. Има младежки вид. /*Ima mladežki vid.*/

Vypadáte velmi dobře. Изглеждате много добре. /*Izgleždete mnogo dobre.*/

Má stále dobrou náladu. Винаги е в добро настроение. /*Vinagi e v dobro nastroenie.*/

Je všestrane nadaný. Той е всестрано надарен. /*Toj e vsestrano nadaren.*/

Neumí se chovat. Не умее да се държи добре. Не е възпитан. /*Ne umee da se dārži dobre. Ne e v:zpitan.*/

Na nádraží – на гара

nádraží – гара /*gara*/

železnice – железница /*železnica*/

Kde je nádraží? Къде е гарата? /*Kāde e garata?*/

Kudy se jde...? Как се отива... /*Kak se otiva...?*/

Jak se dostanu... Как мога да отида... /*Kak moga da otida...*/

jízdenková kasa – билетна каса /*biletna kasa*/

místenková pokladna – Каса за запазени места. /*kasa za zapazeni mesta*/

jízdenky – билети /*bilety*/

zpáteční jízdenka – билет за отиване и връщане /*bilet za otivane i vraštane*/

jízdní řád – разписание /*razpisanie*/

rychlík – бърз влак /*b:rz vlak*/

lůžkový vagón – спален вагон /*spalen vagon* /

nekuřáci – непушачи /*nepušači*/

nástupiště – перон /*peron*/

Příjezd – пристига /*pristiga*/

Odjezd – тръгва /*trāgva*/

z...do... - от... до (за)... /*ot... do...*/

Kdy jede první (poslední, příští) vlak do Burgasu? Кога тръгва първият, последния, следващият влак за Бургас? /*Koga trigva pārvijat (poslednijat, sledvaštijat) vlak za Burgas?*/

Kdy je v Sofii? Кога е в София? /Koga e v Sofija?/

Jaké je nejlepší spojení do Sofie? Коя е най-удобната връзка за София? /Koja e naj-udobnata vr:zka za Sofija?/

Jak dlouho to trvá? Колко време трае това? /Kolko vreme trae tova?/

Je to přímý vlak? Директен ли е влакът? /Direkten li e vlakăt?/

Kde mám přeseďat? Къде трябва да сменя влака? /Kăde trjabva da smenja vlaka?/

Zastavuje vlak v Zimnici? Спира ли влакът в Зимница? /Spira li vlakăt v Zimnica?/

Kolik to stojí? Колко струва? /Kolko struva?/

Promiňte, je toto místo volné? Извинете, свободно ли е това място? /Izvinete, svobodno li e tova mjasto?/

Je obsazené. Заето е. /Zaeto e./

Zastavuje tento vlak v Ruse? Спира ли този влак в Русе. /Spira li tozi vlak v Ruse?/

Je tu někde autobusová zastávka? Има ли тук някъде автобусна спирка? /Ima li tuk njak:de avtobusna spirka?/

Ve městě – в града

Měl bych dotaz. Имам един въпрос. /Imam edin văpros./

Hledám... Търся... /Tărsja.../

Je to daleko? Далече ли е? /Daleče li e?/

Potřebuji, chci směnit peníze. Трябва, искам да сменя пари. /Trjabva, iskam da smenja pari./

Je tu někde směnárna? Има ли някъде наблизно бюро за обмяна на валута? /Ima li njakde nablizo bjuro za obmjana na valuta?/

Dejte mi pouze 10 leva. Дайте ми само 10 лева. /Dajte mi samo 10 leva./

Kolik je poštovné do Čech? Колко е таксата за Чехия? /Kolko e taxata za Čechija?/ známky – марки /marki/

Bydlení - местожителство

byt – апартамент /apartament/

podkrovní – мансарда /mansarda/

turistická chata – хижа /chiža/

přístřešek- заслон /zaslon/

Máte volné pokoje? Имате ли свободни стаи? /Imate li svobodni staji?/

(Musíme se zapsat. Трябва да се запишем? /Trjabva da se zapišem./

Je třeba mít razítko v pasu na robyt. Трябва да имам печат в паспорт за пребиваване. /Trjabva da imam pečat v pasport za prebivăvane./)

klozet – клозет /klozet/

koupelna – баня /banja/

sprcha – душ /duš/

voda teplá/studená/pitná – вода топла, студена, за пиене /voda topla, studena, za piene/

lednička – хладилник /chladilnik/

sklenička – чашка /čaška/

talíř – чиния /činija/

žárovka – крушка /kruška/

žehlička – ютия /jutija/

stůl – маса /masa/

židle – стол /stol/

postel – легло /leglo/

přikrývky – завивки /zavivky/

Restaurace - ресторант

Hospoda – кръчма, ресторант, гостилница /*kráčma, restorant, gostilnica*/

Promiňte, je ten stůl volný? Прощавайте, свободна ли е тази маса? /*Proštávajte, svobodna li e tázi mása?*/

Mohu dostat jídelní lístek? Мога ли да получа менюто (меню с напитки)? /*Moga li da poluča menjuto (menju s napitky)?*/

Nechci nic. Не искам нищо. /*Ne iskam ništo.*/

Pane vrchní, doneste nám ještě chleba. Господине, донесете ни още хляб (една филия хляб). /*Gospodine, donesete ni ošte chljab.*/

Slečno,... Госпожице... /*Gospožice...*/

Ještě pivo a limonádu. Още бира и лимонада. /*Ošte bira i limonada.*/

jídlo – ястие /*jástije*/

polévka – супа /*súpa*/

Už máme objednáno. Вече сме поръчали. /*Veče sme poráčali.*/

Dobrou chuť. Приятен апетит. /*Prijaten apetit.*/

Je to dobré? Вкусно ли ви е? /*Vkusno li vi e?*/

Ano, je to výborné. Да, чудесно е. /*Da, čudesno e*/

Platím! Плащам, моля! /*Plaštam, molja!*/

Kolik budu platit? Колко ви дължа? /*Kolko vi dālža?*/

dohromady – общо /*obšto*/

zvlášť – поотделно /*poodelno*/

účet – сметка /*smétka*/

pečené kuře – печено пиле /*pečeno pile*/

sekaná – млчно месо /*mljano meso*/

na rožni – на шиш /*na šiš*/

guláš – гулаш /*gulaš*/

zmrzlina – сладолед /*sladoled*/

pivo – бира /*bira*/

víno bílé, červené – вино бяло, червено /*vino bjalo, červeno*/

rum – ром /*rom*/

hranolky – пържени картофки /*părženi kartofki*/

Obchody - магазини

Od kolika je otevřeno? От колко е отворено? /*Ot kolko e otvoreno?*/

Dejte mi 10 (20) dkg šunku, prosím. – Дайте ми сто (двеста) грама шунка, моля. /*Dajte mi sto (dvesta) grama šunka, molja.*/

30dkg balkánského sýra nebo tvrdého sýra. Триста грама сирене или кашкавал. /*Trista grama sirene ili kaškaval.*/

trvanlivý salám – траен слалам /*traen salam*/

meloun – диня /*dynja*/

broskev – праскова /*praskova*/

meruňka – кайсия /*kajsija*/

potřebuji – трябва ми /*trjabva mi*/

sleva – намалене /*namalene*/

barvy – цветове /*cvetove*/

bílá – бял /*bjal*/

černá – черен /*čeren*/

hnědá – кафяв /kafjav/

modrá – син /sin/

červená – червен /červen/

stříbrná – себърен /srebären/

zlatá – златен /zlaten/

zelená – зелен /zelen/

žlutá – жълт /žălt/

Chci si pronajmout slunečník na jeden den.. Искам да взема поднаем чедър за един ден. /Iskam da vzema podnaem čedăr za edin den./

Doplňující slovíčka – допълнителни думи

muž, žena – мъж, жена /m:ž, žená/

rán, paní, slečna – господин, госпожа, госпожица /gospodin, gospoža, gospožica/

dívka – девойка /devójka/

kluk – момче /momčé/

rodina – семейство /seméjstvo/

matka – майка /májka/

otec – баща /bašta/

syn – син /syn/

dcera – дъщеря /dăšterjá/

bratr – брат /brat/

sestra – сестра /sestrá/

Několik slov závěrem...

Mnohá slova jsou v bulharštině podobná našim, mnohé lze odvodit např. z ruštiny, ačkoliv Bulhaři obvykle podobnost s ruštinou odmítají. Právě kvůli jisté podobnosti slovanských jazyků může dojít k nedorozuměním. Uvádíme několik příkladů:

Безценнен /bezcennen/ - *neocenitelný, významný*

стол /stol/ - *židle*

враг /vrag/ - *nepřítel*

корист /korist/ - *zisk, prospěch*

доволен /dovolen/ - *spokojený*

змия /zmija/ - *užovka (naše zmije je пепелянка /pepeljanka/)*

яд /jad/ - *zlost*

отрова /otrova/ - *jed*

баща /bašta/ - *otec*

брак /brak/ - *manželství (ale je pravda, že tak mohou označovat také zmetek)*

година /godina/ - *rok*

разход /razchod/ - *výdaj, útrata*

самичка /samička/ - *sama*

питомец /pitomec/ - *chovanec jakéhokoliv ústavu*

позор /rozor/ - *hanba, ostuda*

на право /na pravo/ - *přímo (napravo je "на дясно /na djasno")*

скоро /skoro/ - *rychle, brzo*
запомням /zapomnjam/ - *pamatovat si*
рано /rano/ - *brzo (ráno je "сутрин /sutrín/")*

Nezapomínejme též, že v Bulharsku se na souhlas a nesouhlas kýve hlavou opačně! A aby to bylo ještě složitější, někteří Bulhaři ve styku s cizinci kývají "evropsky".

MP3 ke stažení půlhodina výuky Bulharštiny (28MB)